

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات لایحه:

دوره یازدهم - سال چهارم

شماره ثبت:
۲۰۰

شماره چاپ:
۱۵۵۸

تاریخ چاپ:
—

مشخصات گزارش:

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح ساماندهی کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» (اعاده شده از شورای نگهبان (۳))

علی صابری دمنه

دفتر مطالعات حقوقی

شماره مسلسل:
۲۴۰۱۸۵۶۰-۲

تاریخ انتشار:
۱۴۰۳/۲/۲۴

مقدمه
«طرح ساماندهی کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» که در ابتدا با عنوان «طرح ساماندهی کارکنان دولت» و سپس با عنوان «طرح ساماندهی نیروهای طرف قرارداد با شرکت‌های پیمانکاری تأمین نیروی انسانی در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» مطرح گردیده بود با هدف تعیین تکلیف و سامان دادن به نیروهای شرکتی شاغل در دستگاه‌های اجرایی در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و پس از ارسال به شورای نگهبان با ابهامات و ایرادات شورای نگهبان و هیئت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام مواجه گردید. طرح مذکور به منظور رفع ایرادات در تاریخ ۱۴۰۲/۵/۳۰ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و پس از ارسال به شورای نگهبان مجدد با ایرادات شورای نگهبان و هیئت عالی نظارت مواجه شد. مجلس مجدداً به منظور رفع ایرادات شورای نگهبان و هیئت عالی نظارت در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۸ این طرح را اصلاح نمود و پس از ارسال به شورای نگهبان، علیرغم عدم ایراد شورای نگهبان به مصوبه، فقط هیئت عالی نظارت آن را واجد ایراد دانسته و به همین جهت مغایر بند «۲» اصل (۱۱۰) قانون اساسی^۱ اعلام شد. کمیسیون اجتماعی با بررسی ایرادات هیئت عالی نظارت بر طرح «ساماندهی کارکنان دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» در تاریخ ۱۴۰۳/۲/۲۳ بر مصوبه قبلی مجلس در خصوص تبصره «۲» ماده واحده اصرار نمود. در ادامه ایرادات هیئت عالی نظارت بر طرح مذکور مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱. «۲- نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام»
احمد حکیم‌جوادی، حسین محمدی احمدآبادی (ناظران علمی)، فهیمه غفرانی (اظهار نظرکننده) نرجس امیراحمدی (صفحه‌آرا)

مغایرت با بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری

هیئت عالی نظارت در اولین ایراد خود بیان نموده است: «تبدیل وضعیت استخدامی نیروهای شرکتی، حجمی، پروژه‌ای و نظایر این‌ها به قرارداد کار معین و برقراری رابطه شغلی مستقیم میان آنها با دولت به شرح مذکور در تبصره ۲ به معنای افزایش تعداد کارکنان دولت است و در نتیجه در مغایرت با بند ۱۰ سیاست‌های کلی نظام اداری^۱ قرار دارد». اما با توجه به اینکه اولاً بر اساس آخرین مصوبه مجلس در رابطه با این طرح، صرفاً با نیروهای شرکتی که «فعالیت حجمی جاری دستگاه» را انجام می‌دهند قرارداد مستقیم منعقد خواهد شد و نه تمام شرکتی‌ها، ثانیاً براساس تعریفی که از «فعالیت‌های حجمی جاری دستگاه» در تبصره «۱» مصوبه مجلس صورت گرفته است، این فعالیت‌ها «شامل فعالیت‌های مستمری است که انجام آن حداقل یک سال زمان می‌برد یا در طول حداقل یکسال مورد نیاز دستگاه می‌باشد و با استفاده از امکانات و تجهیزات همان دستگاه انجام می‌گیرد». لذا چنین افرادی یک سال در آن دستگاه مشغول خواهند بود و با توجه به اینکه قراردادهای دستگاه‌ها با افراد معمولاً سالانه است، منطقی و عادلانه نیست که با این افراد قرارداد مستقیم منعقد نشود چراکه این افراد نیز در راستای انجام وظایف دستگاه در آن دستگاه مشغول به فعالیت هستند. ثالثاً با توجه به اینکه فعالیت‌های مذکور در این قانون برای انعقاد قرارداد مستقیم در طول یک سال انجام می‌گیرد و در تبصره «۲» مقید گردیده که دستگاه به این فعالیت‌ها نیاز داشته باشد و مازاد بر نیاز نباشد، لذا به حجم دولت نمی‌افزاید، بلکه دولت بر اساس نیاز موجود با افراد قرارداد منعقد می‌کند. بنابراین با منطقی‌سازی دولت تطابق دارد و متعارض با بند «۱۰» سیاست‌های کلی نظام اداری که به منطقی‌سازی و متناسب‌سازی اداری تأکید می‌کند، به‌نظر نمی‌رسد.

مغایرت با بند «۲» سیاست‌های کلی نظام اداری

در دومین ایراد هیئت عالی نظارت بیان شده است: «با توجه به اینکه نیروهای شرکتی بدون آزمون و بررسی صلاحیت حرفه‌ای در شرکت‌های پیمانکاری به‌کار گرفته شده‌اند، ترجیح آنها بر سایر افراد متقاضی اشتغال (به صرف دارا بودن دو سال سابقه کار) مغایر عدالت محوری در جذب نیروی انسانی است که در بند ۲ سیاست‌های کلی نظام اداری^۲ مورد تأکید قرار گرفته است». در این زمینه نیز به‌نظر می‌رسد مجلس در آخرین مصوبه خود ایراد مذکور را رفع نموده و با توجه به اینکه در مصوبه مذکور برای تبدیل وضعیت نیروهای شرکتی و انعقاد قرارداد مستقیم شروطنی در تبصره «۲» مقرر شده است؛ از جمله اینکه «سابقه فعالیت در آن دستگاه را داشته باشند» و «مازاد بر نیاز نباشند» و «مقررات گزینش در رابطه با آنان رعایت شود». علاوه بر این در تصویب آیین‌نامه اجرایی این بند به لحاظ اولویت بر مبنای «سنوات خدمتی»، «صلاحیت‌های حرفه‌ای» و «مدرک تحصیلی مرتبط» و «نظایر آن» تصریح گردیده است؛ لذا مغایرتی با عدالت محوری در جذب به‌نظر نمی‌رسد.

مغایرت با بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

هیئت عالی نظارت در سومین ایراد خود نیز بیان داشته است: «انعقاد قرارداد مستقیم کارکنان شرکتی و نظایر آن با دولت، با توجه به بیشتر بودن حقوق و مزایای پرداختی به کارکنان دولت و نیز با توجه به شمول این مصوبه بر شاغلان پاره وقت، نهایتاً منجر به افزایش هزینه‌های عمومی خواهد شد که این امر نیز مغایر بند ۱۶ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^۳ است». اما اولاً با توجه به اینکه در مصوبه اخیر مجلس صرفاً کارکنان شرکتی که فعالیت آنها حداقل یکسال برای دستگاه مورد نیاز است، مشمول حکم قرار گرفته‌اند، لذا تمام شاغلان پاره وقت را دربر نمی‌گیرد. ثانیاً با توجه به اینکه با وجود شرکت‌های تأمین نیرو، پرداخت مبالغی مازاد بر حقوق کارکنان شرکتی به شرکت‌ها انجام می‌شود و شرکت‌ها به‌عنوان واسطه، حقوق و مزایای کارکنان شرکتی را تأمین می‌نمایند، با انعقاد قرارداد مستقیم با کارکنان شرکتی، واسطه

۱. ۱۰- چابک‌سازی، متناسب‌سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم‌انداز.

۲. ۲- عدالت‌محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی

۳. ۱۶. صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه‌ی دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید.

حذف می‌شود و هزینه‌ای که به واسطه پرداخت می‌شد به صورت مستقیم به افراد پرداخت می‌گردد و اگر چه باعث افزایش پرداختی به افراد می‌شود اما با حذف واسطه هزینه بیشتری برای دولت ایجاد نخواهد شد. ثالثاً در تبصره «۲» مصوبه به عدم تحمیل هرگونه بار مالی جدید از قبیل احتساب مدرک تحصیلی بالاتر اشاره شده است. مضاف بر اینکه مطابق تبصره «۱» تبدیل وضعیت مذکور صرفاً شامل فعالیت‌هایی می‌گردد که با استفاده از امکانات و تجهیزات همان دستگاه انجام می‌گیرد و لذا اساساً در مواردی که دستگاه مکلف به تجهیز یا خرید وسایل باشد، مشمول تبدیل وضعیت نخواهد شد. بنابراین با توجه به این دلایل مصوبه مجلس منجر به مدیریت بهتر هزینه‌های عمومی می‌گردد و هزینه‌های عمومی افزایش نخواهد یافت. بنابراین به نظر می‌رسد مغایر با بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیست. با توجه به مجموع دلایل و توضیحاتی که بیان گردید مصوبه اخیر مجلس مغایر با سیاست‌های کلی نظام اداری و اقتصاد مقاومتی به نظر نمی‌رسد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به توضیحات فوق‌الذکر مصوبه اخیر مجلس مغایر با سیاست‌های کلی نظام اداری و اقتصاد مقاومتی به نظر نمی‌رسد. بنابراین در صورت اصرار مجلس بر مصوبه سابق خویش در صورت صلاحدید، مجمع تشخیص مصلحت نظام در این خصوص اتخاذ تصمیم خواهد نمود.

شماره مواد	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح
تبصره (۲)				

شماره مواد	مصوبه کمیسیون جهت رفع ایرادات	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
تبصره «۲» ماده واحده	تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی موضوع این قانون، موظفند با نیروهای شرکتی که به صورت غیرمستقیم و تمام وقت تا پایان سال ۱۴۰۱ در دستگاه‌های مربوطه مشغول بکار بوده و در سال ۱۴۰۲ نیز در همان دستگاه مشغول به خدمت می‌باشند در صورتیکه مازاد بر نیاز نباشند، قرارداد مستقیم بی‌واسطه موقت یکساله بر اساس مقررات قانون کار یا قراردادکار معین منعقد نمایند و در صورت نیاز، به تمدید آن اقدام کنند. انعقاد قراردادهای مذکور بدون تحمیل هرگونه بار مالی جدید از قبیل احتساب مدرک تحصیلی بالاتر خواهد بود. تبدیل وضعیت این کارکنان شرکتی با رعایت مقررات گزینش، پس از پایان مدت قراردادهای مذکور با شرکت تأمین نیروی انسانی طرف قرارداد، خواهد بود. رتبه‌بندی و ارتقای کارکنان به‌کارگیری شده بر اساس مقررات قانون کار، طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگری موضوع قانون کار و کارکنان قرارداد کار معین تابع قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ خواهد بود. آیین‌نامه اجرایی انعقاد قراردادهای موضوع این تبصره با لحاظ اولویت بر مبنای سنوات خدمتی، صلاحیت‌های حرفه‌ای و مدرک تحصیلی مرتبط و نظایر آن توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور تهیه می‌شود و ظرف شش ماه از زمان لازم‌الاجرا شدن این قانون، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. (کمیسیون بر مصوبه قبلی مجلس درخصوص تبصره ۲ ماده واحده اصرار ورزید)					با توجه به مجموع دلایل و توضیحاتی که بیان گردید مصوبه اخیر مجلس مغایر با سیاست‌های کلی نظام اداری و اقتصاد مقاومتی به نظر نمی‌رسد.	

گزیده سیاستی

با عنایت به توضیحات فوق‌الذکر مصوبه اخیر مجلس مغایر با سیاست‌های کلی نظام اداری و اقتصاد مقاومتی به نظر نمی‌رسد. بنابراین در صورت اصرار مجلس بر مصوبه سابق خویش در صورت صلاحدید، مجمع تشخیص مصلحت نظام در این خصوص اتخاذ تصمیم خواهد نمود.

